

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Januar 2023

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

Energinets outsourcing af driften af forsynings- kritisk it-infrastruktur

Opfølgning i sagen om Energinets outsourcing af driften af forsyningskritisk it-infrastruktur (beretning nr. 14/2021)

3. januar 2023

RN 702/23

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om Energinets outsourcing af driften af forsyningskritisk it-infrastruktur, som blev indledt med en beretning i april 2022. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 28. juni 2022.

Konklusion

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at rammerne for Energinets oplysningspligt er præciseret i Energinets vedtægter og koncerninstruks, og at datterselskabet Forretningsservice A/S vil blive fusioneret med Energinet SOV ultimo 2022. Rigsrevisionen finder det videre tilfredsstillende, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har beskrevet, hvordan ministeriets tilsynsopgaver med Energinet skal varetages, og at opdelingen af tilsynsopgaverne følger "Statens ejerskabspolitik". Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at disse dele af sagen kan afsluttes.

Der udestår en uddybning af oplysningspligten i udkast til ministeriets retningslinjer for ejerskabsvaretagelse af og kommunikation med Energinet.

Ministeriet modtog i november 2022 en redegørelse fra en ekspertgruppe, der havde til opgave at undersøge de områder, hvor Rigsrevisionen havde identificeret sikkerhedsbrister.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets arbejde med at præcisere rammerne for Energinets orienteringspligt i ministeriets retningslinjer for ejerskabsvaretagelse af og kommunikation med Energinet
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opfølgning på ekspertgruppens redegørelse om sikkerheden i Energinet.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i april 2022 en beretning om Energinets outsourcing af driften af forsyningskritisk it-infrastruktur. Beretningen handlede om, hvorvidt Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Energinet havde håndteret outsourcingen af driften af den forsyningskritiske it-infrastruktur ansvarligt.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det kritisabelt, at Energinet ikke i tide havde orienteret Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet om outsourcingen, selv om Energinet ifølge loven er forpligtet til at orientere om væsentlige forhold i Energinets virksomhed.

Statsrevisorerne fandt, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets og Energinets håndtering af outsourcingen af den forsyningskritiske it-infrastruktur samlet set ikke havde været ansvarlig. Ministeriet havde hverken sikret grundlaget for eller gennemført et tilstrækkeligt tilsyn med Energinets forsyningskritiske it-forhold.

Statsrevisorerne kritiserede, at Energinets manglende håndtering af sikkerhedsrisici før og under outsourcingforløbet havde ført til en unødigt risiko for kompromittering af forsyningsikkerheden, da man i 2020 outsourcede driften af den forsyningskritiske it-infrastruktur. Energinet havde således ikke risikovurderet outsourcingen i forhold til, om den sikrede tilstrækkelig offentlig kontrol.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Et opfølgningsspørgsmål afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

Opfølgningsspørgsmål	Status
1. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets arbejde med at præcisere rammerne for Energinets oplysningspligt og følge, at Energinet flytter it-området til Energinet SOV, som det er blevet pålagt af ministeriet.	Behandles i dette notat
2. Resultatet af ekspertgruppens arbejde, der skal følge op på kritikken af Energinets it-sikkerhed, herunder dokumentation for, at sikkerhedsproblemerne er løst, og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opfølgning herpå.	Behandles i dette notat.
3. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets arbejde med at sikre en klar opdeling af tilsynsopgaver.	Behandles i dette notat

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på ovenstående punkter.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

6. Bilag 1 viser Folketingets behandling af beretningen.

II. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets initiativer

7. Vi gennemgår i det følgende Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets initiativer i forhold til opfølgningsskemaerne. Dette sker med henblik på at vurdere, om ministeriets initiativer adresserer den kritik, der fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens beretning. Gennemgangen er baseret på en dokumentgennemgang og brevudveksling med ministeriet.

Energinets oplysningspligt og rammerne herfor

8. Statsrevisorerne bemærkede, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke havde haft mulighed for at vurdere Energinets outsourcingprojekt, inden udbudsprocessen blev igangsat, da Energinet ikke orienterede rettidigt.

Statsrevisorerne bemærkede også, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke i ejerskabsdokumenter, koncerninstruks e.l. havde gjort det tydeligt, hvornår og om hvilke større ændringer af forhold vedrørende forsyningssikkerhed Energinet skulle orientere ministeriet.

9. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at ministeriet ville præcisere ejerskabsdokumenterne for at sikre, at Energinets oplysningspligt entydigt afspejlede lovgivningen. Ejerskabsdokumenterne ville præcisere Energinets orienteringspligt både ved løbende skriftlige orienteringer og på tilsynsmøder.

Ministeren oplyste videre, at Energinet var blevet pålagt at rapportere løbende om it-outsourcing i en periode, og at ministeren forventede fuldt fokus på it-sikkerhed fra Energinets bestyrelse og direktion.

10. Rigsrevisionens opfølgning viser, at Energinets vedtægter og koncerninstruks er opdateret, så de afspejler ordlyden om orienteringspligt i bemærkningerne til lovforslaget. Det fremgår bl.a. af Energinets vedtægter, at klima-, energi- og forsyningsministeren skal orienteres skriftligt om væsentlige og/eller principielle ændringer vedrørende forsyningssikkerhedsmæssige forhold, herunder forsyningskritisk it-infrastruktur.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at der udestår en uddybning af oplysningspligten i styringsdokumentet "Retningslinjer for ejerskabsvaretagelsen af Energinet og kommunikationen mellem Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Energinet". Dette arbejde er igangsat som en del af en større revision af dokumentet og forventes gennemført i løbet af 1. kvartal 2023. Før retningslinjerne kan træde i kraft, skal de godkendes af ministeren, hvilket har afventet regeringsdannelsen.

11. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at rammerne for Energinets oplysningspligt er præciseret i Energinets vedtægter og koncerninstruks, så de afspejler orienteringspligten i bemærkningerne til lov om Energinet. Rigsrevisionen vil fortsat følge Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets arbejde med at præcisere rammerne for Energinets orienteringspligt i ministeriets retningslinjer for ejerskabsvaretagelse af og kommunikation med Energinet.

Forretningsservice A/S

12. Det fremgik af beretningen, at Energinets datterselskab Forretningsservice A/S i januar 2019 traf beslutning om at outsource driften af den forsyningskritiske it-infrastruktur.

13. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at Energinet var blevet pålagt at flytte it-området til moderselskabet Energinet SOV.

14. Rigsrevisionens opfølgning viser, at klima-, energi og forsyningsministeren i brev af 22. april 2022 har pålagt Energinet at flytte it-området til Energinet SOV. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at flytningen af it-området håndteres ved, at Energinet flytter Forretningsservice A/S, som hidtil har varetaget it-området, til Energinets moderselskab ved en fusion. Fusionen er formelt godkendt på et bestyrelsesmøde i Energinet ultimo august 2022 og af ministeriet ultimo september 2022. Fusionen vil være endeligt gennemført ultimo december 2022.

15. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at datterselskabet Forretningsservice A/S vil være fusioneret med Energinet SOV ultimo 2022. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes

Sikring af it-sikkerheden

16. Statsrevisorerne bemærkede, at Energinets egen risikovurdering af it-sikkerheden i forbindelse med outsourcingen havde vist, at Energinet i lange perioder ikke havde levet op til gældende it-sikkerhedskrav. Hertil kom, at Rigsrevisionen flere gange havde peget på endog alvorlige sikkerhedsproblemer.

17. Det fremgik også af beretningen, at Energinet ikke havde risikovurderet outsourcingen i forhold til, om outsourcingen sikrede tilstrækkelig offentlig kontrol med forsyningskritisk it-infrastruktur.

18. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at ministeren noterede sig Statsrevisorernes og Rigsrevisionens kritik. Ministeren oplyste videre, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet havde sammensat en ekspertgruppe med deltagelse af Energistyrelsen og Center for Cybersikkerhed. Ekspertgruppen var i gang med at lægge en plan for, hvordan der bedst muligt sikres effektiv fremdrift i opfølgningen på og udbedringen af den kritik, som Rigsrevisionen havde rejst af Energinets it-sikkerhed.

19. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at ekspertgruppen fik til opgave at undersøge de områder, hvor Rigsrevisionen havde identificeret sikkerhedsbrister, at rådgive og vejlede Energinet om, hvordan Energinet kan håndtere sikkerhedsbristerne, og at udarbejde en samlet redegørelse om sikkerhedsniveauet i Energinet.

20. Rigsrevisionens opfølgning viser, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet i november 2022 modtog ekspertgruppens redegørelse om sikkerheden i Energinet. Det fremgår af redegørelsen, at det er ekspertgruppens samlede vurdering, at sikkerhedsniveauet i Energinet i forhold til Rigsrevisionens observationer overordnet set ikke er tilfredsstillende. Dermed bekræfter ekspertgruppen Rigsrevisionens fund. Ekspertgruppen har som en del af redegørelsen udformet en række anbefalinger til Energinet, der vedrører tiltag, som Energinet bør igangsætte med henblik på, at Energinet hurtigst muligt får højnet sikkerheden til et acceptabelt niveau. Efter anmodning fra ministeriet har Energinet udarbejdet en handlingsplan med milepæle for implementering af konkrete tiltag.

21. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at ministeriet har modtaget og været i dialog med Energinet om handlingsplanen, og at Energinet inden udgangen af 2022 skal sende et statusnotat til ministeriet, som redegør for Energinets håndtering af tiltag på kort sigt. Herudover har ministeriet oplyst, at ekspertgruppen ultimo januar 2023 vil besøge Energinet med henblik på at efterse og revidere implementeringen af de foreløbige tiltag. Desuden vil ekspertgruppen igen besøge Energinet medio 2023 med henblik på at få en status på implementering af tiltagene i handlingsplanen.

Ministeriet har desuden oplyst, at ministeriet parallelt med ekspertgruppens arbejde har skærpet indsatsen over for Energinet med afholdelse af en række møder på øverste ledelsesniveau mellem departementet og Energinet, herunder med Energinets direktør og bestyrelsesformand, hvor bl.a. ekspertgruppens foreløbige redegørelse og anbefalinger er blevet behandlet. Ministeriet har oplyst, at der er en fælles forståelse mellem Energinet og ministeriet om, at der er behov for, at Energinet øger sikkerhedsniveauet og implementerer ekspertgruppens anbefalinger.

22. Rigsrevisionen vil fortsat følge Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opfølgning på ekspertgruppens redegørelse om sikkerheden i Energinet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn

23. Statsrevisorerne bemærkede, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet løbende havde ført tilsyn med it-sikkerheden i Energinet, men ikke fuldt ud havde gjort brug af tilgængelig viden fra fx sektortilsynsrapporterne.

24. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at ministeren var enig i, at der ikke forelå klare beskrivelser af delingen mellem det ejermæssige tilsyn og sektortilsynet. Der var derfor igangsat et arbejde, der skulle sikre en klar beskrivelse af opdelingen af disse tilsynsopgaver.

25. Rigsrevisionens opfølgning viser, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har præciseret opdelingen af tilsynsopgaver i et notat. Det fremgår af notatet, at ministeriet har fulgt anbefalingen i "Statens ejerskabspolitik" om, at varetagelsen af statens ejerinteresser som hovedregel henlægges til dele af ministeriet, som ikke er direkte involveret i varetagelsen af myndighedsopgaverne. Det fremgår af notatet, at anbefalingen er organisatorisk implementeret i ministeriet, idet det ejerskabsmæssige tilsyn er placeret i departementet, mens sektortilsynet varetages af Energistyrelsen og Forsyningstilsynet.

26. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har beskrevet, hvordan ministeriets tilsynsopgaver med Energinet skal varetages, og at opdelingen følger "Statens ejerskabspolitik". Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Birgitte Hansen

Bilag 1. Folketingets behandling af beretningen

Beretning (nr.) og dato for Stats- revisorernes mødebehandling	Ministerredegørelse	Behandlet i udvalg (SR/RR = teknisk gennemgang ved Statsrevisorerne og Rigsrevisionen)	Udvalgsspørgsmål (nr.)	Indkaldt til samråd (SR = Statsreviso- rerne har afholdt møde med ministe- ren)	§ 20-spørgsmål
Energinets outsour- cing af driften af forsyningskritisk it-infrastruktur (nr. 14/2021) 25-04-2022	Klima-, energi- og for- syningsministeren: 02-06-2022 Udtalelse fra Energi- nets bestyrelse: 24-05-2022	Finansudvalget: 28-04-2022 09-06-2022 (SR/RR) Klima-, Energi- og For- syningsudvalget 22-06-2022	Klima-, energi- og for- syningsministeren: 30-08-2022 (460)	Finansudvalget (lukket samråd): 30-08-2022	